PROGRESSIEF AKKOORD LEUDAL

Voorzitter,

De Programmabegroting 2026-2029 begint met de opmerking dat het College realistisch wil begroten en zich richt op financiële duurzaamheid. Als PAL herkennen we de rode draad van die uitgangspunten. Het resultaat van dat streven is een begroting die eindigt in zwarte cijfers. Het past ons daarom ook om een heel groot compliment te geven aan de wethouder en zijn financiële medewerkers die dat in deze Programma-begroting hebben gerealiseerd.

De Programma-begroting ziet er dit keer iets anders uit dan in de vorige jaren. Of dat zonder meer een verbetering betekent is een andere kwestie. De kern van een programmabegroting zijn de cijfers. En die cijfers zijn bepaald niet mis. Een voorbeeld: Het IHP 2023-2029 legt in 2029 met € 44.058.000 wel een heel erg zware last op de financiële schouders van Leudal.

De Bestuurlijke hoofdlijn vertaalt de belangrijkste aandachtspunten naar de financiële consequenties. Vervolgens komen de afzonderlijke programma's aan bod. En in die tekst van de bestuurlijke hoofdlijn vallen ons toch wel een paar zaken op. We kunnen ons goed voegen naar wat onder het tussenkopje Sociale Basis en Passend Wonen genoteerd staat – alhoewel bij de bouwvoornemens kansen te zien voor woningbouw langs de grote ontsluitingspunten, zoals de A2 en de N280, we wel de wenkbrauwen fronsen! De visie op het Vitale Buitengebied delen we graag. Ten aanzien van het thema Mobiliteit, Economie en duurzaamheid snappen we ook dat er getrokken wordt aan veilig vervoer en bereikbaarheid. Maar of een treinstation in Baexem een speerpunt moet worden in het Leudalse mobiliteitsbeleid betwijfelen we een beetje. **Kwestie:** Ons lijkt dat niet echt iets waar we als gemeente uitgebreide energie in moeten steken. **Verbetering van de interlokale verbindingslijnen lijkt ons voorlopig ambitie genoeg**.

Overigens geeft het ons ook te denken met wat we lezen wat er op pag. 28 over Zevenellen staat. **Kwestie:** Het College wil de focus richten op de kwalitatieve ontwikkeling van het terrein. Maar.. **hebben we nou niet juist de regie daarover uit handen gegeven**? En als dat zo is, waar praten we dan over? Of is de tekst bedoeld als een doekje voor het bloeden voor de Buggenumse actiegroep?

Helemaal akkoord met wat het College wil met het Onderwijs. Natuurlijk vinden we ook dat iedere jongere het onderwijs zou moeten verlaten met tenminste een maatschappelijke startkwalificatie. Maar dat is niet alleen het gevolg van een breed onderwijs-aanbod. Daar moet ook meer voor gedaan worden. Zoeken naar organisatorische samenwerking alleen lost het probleem niet op. Dat vraagt om een persoonlijke inzet en begeleiding, Daar moet in geïnvesteerd worden. Doet het College dat? We staan verder als PAL ook volledig achter wat het College schrijft over de noodzakelijk te treffen voorzieningen en investeringen.

Kwestie: Als het gaat over Sport, Cultuur en Recreatie is de aandacht die er gegeven wordt aan het Cultuurbeleid wel verbazingwekkend armetierig. Voor cultuur-stimulatie (denk aan muziek, dans, theater, film, fotografie, media, e.d.) is er geen woord in de teksten van paragraaf 2.6. te vinden. **Is dat kortzichtigheid of wordt cultuur-bevordering overbodig gevonden**?

We onderschrijven wat in de paragraaf over het Sociaal Domein gezegd wordt. Desondanks leven er bij ons zorgen. De implosie op het gebied van de jeugdzorg heeft ons wel wakker geschud. En wij zien zo 1,2,3, nog geen oplossing. Jeugdzorg lijkt financieel een bodemloze put en de omvang van de zorgvraag en de kwaliteit van het zorgaanbod doen ons het ergste vrezen.

Kwestie: De tekst over een goed samenwerkend voorliggend veld verwijst voor de meeste hulpvragen naar een aantal mogelijkheden, ook bijvoorbeeld naar **het consultatie-bureau. Raar! Dat was er toch niet meer?** Hoe zit dat College??

Veel zaken op het vlak van het Sociaal Domein uit de Programmabegroting dagen uit tot een uitvoerige reactie. Daarvoor ontbreekt helaas de tijd. In zijn algemeenheid delen we veel van de constateringen en achten we de beleidsinzet adequaat. We willen het armoede-beleid graag kort noemen.. We willen dat er constructief omgegaan wordt met onze inwoners met een smalle beurs. In de 2de helft van 2026 wordt de evaluatie van het huidige beleid en de uitkomsten en uitwerking van de Participatiewet in Balans geactualiseerd. We gaan er van uit dat zowel de uitwerking als de uitvoering van dat geactualiseerde beleid niet te rigide uitpakt, maar zodanige kansen biedt zodat mensen ook echt volwaardig kunnen meedoen.

Kwestie: Bij Volksgezondheid en Milieu schuren een aantal zaken. Het gaat weliswaar over een gezonde en veilige leefomgeving en over de ambitie om vanuit het Schone Lucht Akkoord in 2030 50% gezondheidswinst te realiseren. **Maar het hoé blijft een vraag. Hoe handhaven we de schone lucht ambitie** bijvoorbeeld tijdens de houtstook-periode in de herfst en in de winter als de met rook vervuilde Leudalse lucht iedere COPD-patiënt de adem bijkans ontneemt. Overschrijdingen van de normen van de lokale luchtkwaliteit zullen toch niet alleen bestreden worden door het aangaan van een gesprek, zoals de tekst suggereert! Als we kijken naar een punt als het geluidsproductieplafond dan stoort het als we lezen dat de bewaking van een eventuele overschrijding bij het bevoegd gezag ligt en dat die maatregelen moet nemen. **Kwestie:** Hoe wordt **e.e.a. dan bewaakt en wie is het bevoegd gezag, bijvoorbeeld bij situaties waarbij we niet meer zelf aan zet zijn? zoals bij Zevenellen?** En hoe doen we het bij avondlijke feesten en evenementen?

In de paragraaf over Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing kunnen we ons grotendeels vinden. We sporen met de plannen van het College, hooguit op kleinere punten (de starterslening bijvoorbeeld) hebben we enig commentaar. We zijn vooral nieuwsgierig naar de uitvoeringsplannen.

Pijnlijk blijft de jaarlijkse OZB-verhoging (verhoogd met de in de mei-circulaire gepubliceerde indexatie-prijs nationale bestedingen (pNB) plus met daarnaast de verrekening van de korting van het Rijk op het Gemeentefonds als gevolg van een lager dan landelijk gemiddeld OZB-tarief). Daarop volgt de boodschap dat de Gemeentelijke Belastingen € 1028,81 bedragen, een verhoging met gemiddeld € 151,-. Al met al betalen onze burgers wel een hoge prijs voor het genot om in Leudal te mogen wonen!

Er worden in de komende periode 7000 extra bomen geplant. Prima! Maar laten we ook denken aan de vervanging van bomen die het niet gered hebben.

Bij het hoofdstuk Bedrijfsvoering is bij Informatieveiligheid en Privacy wel iets griezeligs te lezen. Er wordt aan de ene kant gezegd dat we blijven voldoen aan wet- en regelgeving, zoals de BIO 2.0 en de Cyberbeveiligingswet en ook dat de informatie-beveiliging wordt vastgelegd in de INSIA. Ook stelt de tekst dat de privacy-bescherming van onze inwoners uiterst zorgvuldig is **Kwestie:** We vragen het College: **hoe staat het dan met de cloud-afhankelijkheid waarbij vooral derde partijen zonder de rem van Europese wet- en regelgeving kunnen opereren.** Die afhankelijkheid van Microsoft, Meta en allerlei Amerikaanse tech-giganten speelt toch zeker ook

in Leudal? Bij de werkplek-transformatie introduceren we Microsoft 365. Dat betekent wel dat gegevens gedeeld worden met een buitenstaander.

Wij stelden een dergelijke kwestie ook al verleden jaar, maar kregen nooit een antwoord. Op pagina 131 wordt verwezen naar cloud-based werken**. Worden de gevaren van cloud-based werken wel voldoende onderkend**?

Afsluitend een item op pagina 133 dat ons echt dwars zit. We geloven niet wat het College daar beweert. Wij denken, anders dan het College, dat de mogelijk nieuwe Maas-kruisende fietsverbinding bij Buggenum geen stimulerende fiets-potentie bezit, en in planning en uitvoering financieel weggegooid geld betekent. We willen als PAL daar geen geld aan verspillen. En we willen dus zeker niet meegaan met de voor 2029 genoteerde nog niet gevoteerde uitgave van € 3.350.000 voor het door ons niet gewenste fietspad spoorbrug Buggenum.

Voorzitter: de Programma-begroting 2026-2029 bevat veel dat we kunnen steunen, onderdelen vinden we te onduidelijk en te onzeker, enkele punten wijzen we af. We zijn voorlopig nog niet akkoord.